

KIURUVEDEN KAUPUNKI

Tarkastuslautakunta

KIURUVEDEN KAUPUNKI

Tarkastuslautakunta

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2013

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2013

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

1.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY	3
2.	KAUPUNGIN STRATEGIA JA TAVOITTEET	4
3.	TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	5
4.	TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	
	4.1 KAUPUNGINHALLITUS	8
	4.2 OPETUSLAUTAKUNTA	11
	4.3 SIVISTYSLAUTAKUNTA	12
	4.4 TEKNINEN LAUTAKUNTA	13
5.	INVESTOINNIT	15
6.	KUNTAKONSERNI	16
7.	HENKILÖSTÖRAPORTTI	18
8.	EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIHAVAINNOILLE TEHDYT TOIMENPITEET	19
9.	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	20

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2013

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY

Kuntalain 71 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kunnassa. Myös valtuuston hyväksymä Kiuruveden kaupungin tarkastussääntö sääntelee tarkastuslautakunnan toimintaa.

Valtuusto on 21.1.2013 valinnut toimikaudekseen 2013 – 2016 tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet, jonka mukaisesti tarkastuslautakunta on vuoden 2013 tilintarkastuksessa ja arvioinnissa toiminut kokoonpanossa:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Pj. Sirpa Piippo Vpj. Sisko Toivanen Rauno Autio Irja Jokitalo Usko Ahonen, 2013 – † Harri Keskitalo 9.9.2013 –	Maarit Tikkanen Pentti Remes Tarja Arbelius Markku Siponen Harri Keskitalo 2013 – 8.9.2013 Pentti Hautajärvi, 9.9.2013 -

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut kaupunginjohtajan sihteeri Arja Remes.

Valtuusto valitsi 4.3.2013 tarkastuslautakunnan valmistelusta kaupungin vuosien 2013-2016 (sekä mahdollinen optiovuosi 2017) tilintarkastusyhteisöksi Oulun HTM&JHTT -Tarkastus Oy:n, jonka asettamana vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut HTM, JHTT Pentti Malinen. Saman tilintarkastajan toimiminen myös tytäryhtiöiden tilintarkastajana edistää näiden yhteisöjen tilintarkastuksen koordinoitua.

Valtuustokaudelle on laadittu yhteistyössä tilintarkastajan kanssa tilintarkastuksen tarkastussuunnitelma. Arvioinnista tarkastuslautakunta on laatinut erillisen suunnitelman.

Ensimmäisenä toimintavuonna tarkastuslautakunta tutustui yleisellä tasolla palvelukeskukseen ja niiden toimintoihin.

Tarkastuslautakunta on tehtävän suorittamiseksi perehtynyt valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja kaupunginhallituksen toimintakertomuksessa esittämään tavoitteiden toteutumista koskevaan raportointiin. Arvioinnin suorittamiseksi lautakunta on käynyt keskusteluja kaupungin johdon, palvelukeskusten johtajien, valtuuston puheenjohtajan, henkilöstön sekä työsuojelupäällikön kanssa. Lisäksi tarkastuslautakunta on tehnyt tutustumiskäynnit jäähallin väistötiloihin, uudistettuun uimahallin kuntosaliiin sekä Satumetsän päiväkodin työmaahan.

Arvioinnin pohjana ovat lisäksi olleet tilintarkastajan suulliset ja kirjalliset raportit, selvitykset sekä toimielinten pöytäkirjat.

Tarkastuslautakunta on pitänyt kahdeksan (8) tilivuoteen kohdistunutta kokousta sekä osallistunut tarkastuslautakuntien koulutuspäiville Kajaanissa ja Kuopiossa. Lisäksi osa jäsenistä osallistui kaupungin järjestämään paikalliseen luottamushenkilökoulutukseen. Tilintarkastaja on osallistunut viiteen kokoukseen.

Opetuslautakunnan varsinaisena jäsenenä Sirpa Piippo on esteellinen arvioimaan opetuslautakunnan toimintojen toteutumista. Sivistyslautakunnan varajäsenenä Harri Keskitalo ei arvioi sivistyslautakunnan toimintojen toteutumista. Sisko Toivanen on Ylä-Savon SOTE yhtymähallituksen varajäsenenä esteellinen arvioimaan Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän toimintoja.

Uutena käytäntönä tarkastuslautakunnan esityslistat ja pöytäkirjat ovat kaikkien kuntalaisten nähtävänä kaupungin internet-sivuilla. (Mikäli salassapitosäännöksistä ei muuta johdu).

Tarkastuslautakunta valmisteli ja teki tarvittavat muutokset sekä lisäykset tarkastussääntöön, jonka valtuusto hyväksyi 3.2.2014.

Tarkastuslautakunta valmisteli ja hyväksyi 20.11.2013 arviointityön tueksi arviointilomakkeen, jonka tarkoituksena on antaa perustietoja tulosalueen toiminnasta mm. toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Kyselyllä selvitetään perustietojen lisäksi haastateltavan oma arvio siitä, miten toimintaa on ohjeistettu, miten toimintaa on käytännössä toteutettu ja kehitetty.

Tarkastuslautakunta päätti selvittää tilintarkastajalla kaupungin matkalaskukäytännöt sekä kaupungin kautta maksettavien tukien maksatuskäytännöt.

Tarkastuslautakunta raportoi valtuustolle Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän puutteellisesta talouden ja toiminnan raportoinnista. Raportointi ei ole ajantasaista ja osin se on puutteellista.

2. KAUPUNGIN STRATEGIA JA TAVOITTEET

Kiuruveden kaupunkistrategian päivitys valtuustokaudelle 2013-2016 tehtiin valtuuston strategiaseminaarissa Oulussa 26. – 27.9.2013. Valtuustoseminaarin pohjalta työstettiin päivitys, jonka valtuusto hyväksyi 12.12.2013. Kiuruvesi jatkaa visiolla ”*Kiuruvesi on kehittävää yläsavolainen maaseutukaupunki*”.

Kiuruveden kaupunkistrategian viisi strategia-aluetta ovat:

Kuntatalous ja konserniohjaus

Elinkeinopohja

Väestö ja asuminen

Kunnan omat palvelut ja henkilöstö

Kunta, seutu- ja maakuntayhteistyö sekä kansainvälinen yhteistyö

Kiuruveden kaupunki on asettanut toiminnallisiksi tavoitteiksi mm. "Tasapainoinen väestörakenne ja muuttotappiokehityksen loiventaminen" sekä "Pysyminen itsenäisenä kuntana". Taloudellisena tavoitteena mm. "Lainakanta ei ylitä koko maan keskiarvoa".

Strategian toteutumista seurataan osavuosisikatsauksissa ja toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta arvioi osaltaan strategian toteutumista.

Tarkastuslautakunta huomioi, että valtuustokauden 2009-2012 kaupunkistrategia tarkistettiin lokakuussa 2011, mutta strategian lopullista arviointia - missä onnistuttiin – missä epäonnistuttiin -, ei tehty. Valtuuston päätöksen mukaisesti lopullinen arviointi tulee tehdä vuonna 2013 ja se käsitellään hallituksessa ja valtuustossa!

Tarkastuslautakunta näkee vuoden 2013 tilinpäätöskirjan informaation heikkoutena sen, että toimintakertomusosa ei sisällä lainkaan strategisten tavoitteiden toteutumisen kokonaisuuden arviointia.

3. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

KIURUVEDEN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2013

	TP 2012	TP 2013
	milj.euroa	milj.euroa
TULOSLASKELMA		
Toimintakulujen nettokasvu	3,6	4,0
Verotulot	22,4	23,1
Valtionosuudet	28,6	29,7
Vuosikate	1,1	1,0
Tilikauden tulos	-1,3	-1,5
RAHOITUSLASKELMA		
Investoinnit	3,9	7,2
Lainakanta	21,3	27,3
TASEEN loppusumma	60,4	64,5
TUNNUSLUVUT:		
Vuosikate euroa/asukas	120	115
Investointien tulorahoitus %	28,9	15,0
Lainat euroa/asukas	2367	3074
Omavaraisuus-%	55,3	49,2

Kiuruveden kaupungin vuoden 2013 tilinpäätös on 1.512.227,78 euroa alijäämäinen. Talousarviossa varauduttiin 879.352 euron alijäämään.

Kaupungin taseessa on aikaisempien vuosien ylijäämää 3,4 miljoonaa euroa. **Tilikauden alijäämä vähentää edellisten tilikausien ylijäämää.**

Verotuloja kertyi n. 0,3 milj.euroa arvioitua enemmän. Verotulokertymää paransi jonkin veran tilitysmuutos, josta johtuen tilanne ei ole vertailukelpoinen ed. vuoteen. Tuloveroa kertyi 0,4 milj.euroa arvioitua enemmän ja yhteisöveroa 0,1 milj.euroa arvioitua vähemmän. Valtionosuuksia kertyi talousarvion mukaisesti.

Toimintatuotot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Toimintatuotot kasvoivat n. 0,2 milj.euroa vuoteen 2012 verrattuna

Toimintakulut kasvoivat n. 2,3 milj.euroa vuoteen 2012 verrattuna eli 4,0 %. Kaupungin oman toiminnan osalta toimintakulujen kasvu oli 3,3 % ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus kasvoi 4,5 %.

Palvelujen ostot ylittivät muutetun talousarvion n. 0,5 milj.euolla pääasiassa SOTE kuntayhtymän maksuosuuden ylityksestä johtuen. Palvelujen ostot kasvoivat n. 1,7 milj.euroa vuoteen 2012 verrattuna, eli 4,9 %.

Tilikaudelta 2013 vuosikatetta kertyi n. 1,02 milj. euroa eli n. euroa 115 asukasta kohti. (v. 2012 1,08 milj. euroa ja 120 €/ asukas). Vuosikate ei riitä kattamaan 2,5 milj. euron suuruisia suunnitelmapoistoja. Kertomusvuonna vuosikate oli poistoista 40,3 % (ed. vuonna 44,9 %). Kun tunnusluvun arvo on 100 % katsotaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä.

Kaupungin lainakanta kohosi edellisen vuoden 21,3 milj. eurosta 27,3 milj. euroon.

Kaupungilla on sijoitusvaroja, joiden markkina-arvo oli vuoden lopussa n. 6,3 milj.euroa ja tase-arvo oli n. 5,5 milj.euroa. Sijoitusvaroja hoitaa kaksi ulkopuolista varainhoitajaa.

Merkitävimmät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon, joita valtuusto ei ole hyväksynyt

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus oli 1,5 milj. euroa yli alkuperäisen talousarvion ja noin 0,5 milj. euroa yli muutetun talousarvion.

Muita valtuustoon nähden sitovien määrärahojen poikkeamat ovat seuraavassa taulukossa.

Menojen ylitykset ja tulojen alitukset / tulosalueet / euroa

(ulkoiset ja sisäiset toimintakatetilit)

	Tulon alitus	Menon ylitys	Nettoylyitys
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Elinkeinojen kehittäminen (netto on sitova)			9 425
Maaseutuhallinto	19 605		
Sosiaalitoimi ja terv.huolto		528 923	
Varhaiskasvatus	3 302		
Vapaa-aikapalvelut		34 158	
Tiet ja alueet		35 253	
Kiinteistöt	97 338	90 513	
Vesi- ja viemärlaitos	36 445	24 253	
Käyttötalous yhteensä	156 690	713 100	9 425
INVESTOINTIOSA			
Opetuslautakunta/rakennukset		35 528	
Sivistyslautakunta/rakennukset	4 000		
Tiet ja alueet		26 010	
Vesi- ja viemärlaitos	2 265	23 822	
Investoinnit yhteensä	6 265	85 360	

Kokonaisuutena arvioiden Kiuruveden taloudelliset tavoitteet toteutuivat varsin hyvin, lukuun ottamatta Ylä-Savon SOTE –kuntayhtymän maksuosuuden kehitystä.

Valtuustoon nähden sitova määräraha ylittyi n. 0,5 milj.eurolla.

Tarkastuslautakunta huomioi, että v. 2013 tilinpäätöksen alijäämän jälkeen kaupungin taseessa on kertynyttä ylijäämää n. 1,9 milj.euroa. Vuonna 2011 sitä oli vielä 4,7 milj.euroa.

Kiuruveden osuus Ylä-Savon SOTE -kuntayhtymän menoista ylitti alkuperäisen talousarvion noin 1,5 miljoonalla eurolla ja muutetun talousarvion noin, 0,5 miljoonalla eurolla. Kiuruveden kaupungin vuoden 2013 lopullinen maksuosuus oli 32,5 milj.euroa.

Muutos vuoteen 2012 on +4,5 % siitä huolimatta, että palvelutuotantoa on karsittu.

Tarkastuslautakunta huomioi, että käytetäänkö kaikkia Kiuruvedellä jo olemassa olevia resursseja riittävästi?

Ylä-Savon SOTE –kuntayhtymän taloutta ja toimintaa on ollut vaikea seurata, koska sen raportointi ei ole ajantasaista ja on osin puutteellista.

Tarkastuslautakunnan mielestä SOTE –kuntayhtymän tulee kehittää raportointiaan siten, että kun-

takohtainen palvelujen käyttö tai kuntakohtainen ennuste on käytettävissä lähes reaaliaikaisesti.

Tarkastuslautakunta pitää positiivisena, että kaupungin omat käyttötalousmenot ovat hallinnassa ja tiukassa seurannassa. Poikkeus: Teknisen palvelukeskuksen käyttötalousmenojen toteutusprosentti on 136,8 %.

Kaupungin saamat valtionosuudet ovat noin 49 % kaikista käyttötuloista (toimintatuotot + verotulot + valtionosuudet + rahoitustulot), joten päätetyt valtionosuusleikkaukset heikentävät kaupungin rahoituspohjaa. Lisäksi vuoden 2015 voimaan tulevan valtionosuus uudistuksen kaikki vaikutukset eivät ole tiedossa.

Kaupungin noin 27,3 milj. euron lainakannasta noin 75 prosenttia on sidottu lyhytaikaisiin ja suhdanneherkkiin euribor – korkoihin, joihin liittyy korkoriski. Kesällä 2011 kaupunki teki korkosuojaussopimuksen 2,0 milj. euron lainalle. Suojaus on ollut kaupungille epäedullinen alhaisen korkotason vuoksi. Vuonna 2013 lyhytaikainen laina on ollut kaupungille edullista.

Kiuruveden kaupungin poistosuunnitelma on hyväksytty valtuustossa 1996. Suunnitelman päivittämisen kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2011 talousarvion hyväksymisen yhteydessä 15.12.2010. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut uuden suosituksen: Yleisohje kunnan ja kuntayhtymien suunnitelman mukaisista poistoista. Kuntajaosto suosittelee poistoaikojen alarajojen käyttämistä. Uutta ohjetta on noudatettava viimeistään tilivuodesta 2013 alkaen. **Kiuruveden kaupungin poistosuunnitelmaa ei edelleenkään päivitetty.** Tarkastuslautakunta on pyytänyt asiasta selvityksen.

4. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

4.1 KAUPUNGINHALLITUS

Yleishallinto

Yleishallinnon toiminnallisia tavoitteita oli kolme, jotka ovat osin toteutuneet.

Suunnitelma aikatauluineen arkiston kuntoon saattamiseksi on laadittu

Kaupunginhallitus nimesi 13.1.2014 kaupungin tietohallintovastaavaksi kaupunginjohtaja Jarmo Muiniekän.

Talouspalvelujen henkilöstölle on kertynyt runsaasti lisä- ja ylitöitä (ohjelmien päivityshankeen aikana).

Palvelukeskusten johtajien vastuulla on, että työtehtävät jakaantuvat tasaisesti ja, että tehtävänkuvat ovat ajan tasalla.

Henkilöresurssien niukkuus voi muodostua riskitekijäksi henkilöstön vaihtuessa ja sairastuessa.

Kaupunginhallituksen ei-julkisella listalla on asioita, joiden käsittelemiseksi salaisena ei löydy perusteita. Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 1 § mukaan viranomaisen asiakirjat ovat julkisia, jollei tässä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä. Saman lain 24 §:ssä on lueteltu salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat. **Tarkastuslautakunta tähdentää, että päätöksenteossa tulee aina huomioida hyvä hallintotapa ja sen tulee olla avointa.**

Ruokahuolto

Ruokahuollon neljä toiminnallista tavoitetta ovat toteutuneet.

Kaupungin elintarvikehankinnoista 23 % on lähiruoka- ja 5,7 % luomutuotteita (sama v. 2012)

Terveyskeskuksen keittiön remontti alkoi tammikuussa 2013. Remontin ajaksi tuotanto hajautettiin kolmeen eri keittiöön.

Ylä-Savo Sote kuntayhtymän esityksestä Rinnekodin keittiö toiminta siirtyi kaupungille 1.2.2013. Keittiö jouduttiin sulkemaan 6/2013 vakavien sisäilmaongelmien vuoksi.

Määrällisesti luomu- ja lähiruuan käyttöaste on pysynyt vakaana toiminnallisten muutosten tuomista haasteista huolimatta, mutta hintamuutosten vuoksi lähi- ja luomuruuan tunnusluvut ovat aikaisempia vuosia alhaisemmat.

Tarkastuslautakunta arvostaa, että valtuusto on edistänyt ja tukenut lähiruuan käyttöä ottamalla yhdeksi kaupunkistrategian toimenpiteeksi turvata lähi- ja luomuruuan käyttö, joka tukee maaseudun elinkeinoelämää.

Elinkeinojen kehittäminen

Elinkeinojen kehittämisellä oli kuusi toiminnallista tavoitetta, joista kaksi toteutui

Vuoden 2013 aikana Kiuruvedelle perustettiin 26 yritystä (ed. vuonna 38). Uusien yritysten myötä syntyneiden työpaikkojen määrä on 30-40 (nettolisäysarvio). (ed. vuonna 45-50). Yrityksiä lakkasi kertomusvuonna 23.

Strategian tavoitteena on saada vuosittain 35 uutta yritystä.

Kiuru Park II -yhteismarkkinointihanke loppui vuoden lopussa.

Tavoitteet, jotka eivät toteutuneet:

- Maidon ja lihan tuotannon kasvu 5 % /vuosi
Maidon tuotanto kasvoi 3,5 %, lihan tuotantomäärä kasvoi 3,4 %
(v. 2013 maitoa 51,7 milj. litraa ja lihaa 2,9 milj. kiloa)*
- Metsä- ja energiateollisuuden työpaikkojen määrän kasvu
Määrä on sama kuin edellisellä tarkastelukaudella*
- Kaksi uutta yritystä Yrityspuisto Leivoseen
Ei uusia yrityksiä*
- Selvitetään keinoja, joilla tuetaan kaupungin ulkopuolella työssä käyviä henkilöitä.
Elinkeinojaosto käsitteli asiaa v. 2013 jokaisessa neljässä kokouksessaan. Esityslistan päätösehdotus oli joka kokouksessa: Päätösehdotus kokouksessa. Asian käsittely siirtyi aina seuraavaan kokoukseen.*

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kokousasiat valmistellaan hyvän hallintotavan mukaisesti niin hyvin, että asiaan on valmis päätösehdotus. Näin vältetään asian jättämistä pöydälle ja siirtämistä seuraavaan kokoukseen.

Kaupunki voi elinkeinopolitiikalla ja elinkeinojen kehittämisellä vaikuttaa väestökehitykseen. Kaupungin markkinointiin tulee edelleen panostaa.

Yrityspuisto Leivosen kiinteistön hoitokulut olivat kertomusvuonna 131.782 euroa (ed. vuonna 125.6495 e), toimintatuotot ovat vähentyneet. Leivosen tilinkauden tappio oli -83.582 euroa (ed. vuonna -62.7190 e). Tarkastuslautakunta pitää Leivosen toimintaa hyvänä, mutta Leivosen toiminta tulee saada kannattavammaksi. Tarkastuslautakunnan mielestä tulisi selvittää mahdollisuutta hyödyntää EU- tai muuta ulkopuolista rahoitusta.

Menneillään olevan maaseutu- ja elinkeino-ohjelman päivittämisen ja toteuttamisen myötä myös käytännön toimet tulee saada sen mukaisiksi.

Maaseutuhallinto

Maaseutuhallinnolla oli viisi toiminnallista tavoitetta, jotka ovat toteutuneet.

Kiuruvesi, Keitele ja Pielavesi muodostavat Luoteis-Savon maaseutupalvelut yhteistoiminta-alueen, jonka järjestämisvastuu on Kiuruveden kaupungilla. v. 2013 tukea hakeneita tiloja alueella on 723 (v. 2012 743)

v. 2013 Kiuruvedelle maksettiin maataloustukea runsaat 22 milj.€ (sama v. 2012). Tukea hakeneita tiloja Kiuruvedellä oli 435. Sähköisesti tukihakemuksen jätti n. 70 %. Kiuruvesi on Suomen toiseksi suurin maidontuottaja. Kiintiökaudella 2012/2013 Kiuruvedellä oli 164 maitotilaa ja maitoa tuotettiin 48 milj. litraa. Naudanlihan tuotantomäärässä Kiuruvesi on Suomen suurin.

Kaupungin myöntämää tukea vuosilomaoikeutettujen maaseutuyrittäjien maksulliseen lomitustoimintaan käytettiin 29.099 € (määräraha v. 2013 oli 50.000 €). Tukea käytti 219 yrittäjää.

Työllisyyden hoitaminen

Vastuualueella oli yksi toiminnallinen tavoite, on suurimmalta osaltaan toteutunut. (Tavoite sisältää neljä erillistä tavoitetta)

Asetusta tavoitteesta alentaa työttömyysastetta huolimatta työttömyys lisääntyi vuonna 2013. Työttömiä oli 15,5 % työvoimasta eli yhteensä 571 ja heistä alle 25 -vuotiaita 84. Ed. vuoden lopussa työttömiä oli 13,5 %.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että vastuualueelle on kirjattu toiminnalliset tavoitteet, joskin tavoitteet ovat vaikeasti mitattavia.

*Kiuruvesi palautti v. 2013 Kelan työmarkkinatuen kuntaosuutta 356.441 euroa (v. 2012: 295.281 euroa). Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että työllistämiseen osallistuvien eri tahojen yhteistyötä parannetaan. **Kaupungin etu on työllistää pitkäaikaistyöttömiä, joiden ainoana tulona on toimeentulotuki.** Kaupungin työllistämistoimet ovat arvokkaita.*

Tarkastuslautakunta huomioi, että työmarkkinatuen palautus suurenee vuosi vuodelta. Kaupungin tulee tehdä selkeitä aktivointitoimenpiteitä.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kaupunki ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä ovat tehneet yhteistyötä työttömyydestä aiheutuvien menojen hillitsemiseksi. Erityistyöllistämistuelle työllistettyjä henkilöitä oli v. 2013 vain neljä, ed. vuonna 20.

Kaupungin työllisyyskehityksellä on ratkaiseva merkitys siihen, miten verotulot kehittyvät.

Kiuruvesi on selkeä oma työssäkäyntialue ja työpaikkaomavaraisuus on edelleen hyvä (89,5%). ed. vuonna 91,6 %

Sosiaalitoimi ja terveydenhuolto

Tarkastuslautakunta huomioi, että Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja Kiuruveden kaupungin välille ei hyväksytty palvelusopimusta palvelujen tuottamisesta vuodelle 2013.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän perussopimus 16 §;

..Jäsenkuntien valtuustot hyväksyvät palvelusopimukset 15.11. mennessä...

Palvelusopimus on omistajaohjauksen keskeinen väline. Palvelusopimuksessa määritellään miten ja missä laajuudessa järjestämisvelvollisuuteen kuuluvat palvelut kunkin jäsenkunnan osalta toteutetaan. Palvelusopimus mahdollistaa palvelutason ja palvelujen laajuuden määrittämisen.

*Kuntakohtaiset palvelut määritellään kuntakohtaisissa palvelusopimusneuvotteluissa, joiden perusteella **tulee vuosittain** tehdä palvelusopimus palvelujen tuottamisesta.*

Palvelujen toimivuuteen ja tehokkuuteen tulee panostaa palvelujen saatavuutta vaarantamatta.

Soten toimintakulut ovat kasvaneet huomattavasti parin viimeisen vuoden aikana verrattuna kaupungin omaan toimintaan.

4.2

OPETUSLAUTAKUNTA

Varhaiskasvatuksen vastuualue

Vastuualueella oli viisi toiminnallista tavoitetta, jotka ovat toteutuneet.

Päiväkotien toiminta on siirtynyt kokonaisuudessaan väistötiloihin. Valtuuston päätöksen mukaisesti uusi päiväkotirakennus rakennetaan entisen Metsäkoulun tiloihin. Uuden päiväkodin nimeksi valittiin "Satumetsän päiväkotirakennus". Uudet toimintatilat valmistuvat kesäkuussa 2014.

Tarkastuslautakunta huomioi, että perhepäivähoitajien rekrytointi on onnistunut. Opetuslautakunta vakinaisti kesäkuussa kolme uutta kotona työskentelevää perhepäivähoitajaa.

Peruskoulutus vastuualue

Vastuualueella oli neljä toiminnallista tavoitetta, jotka ovat toteutuneet.

Väestön väheneminen on vaikuttanut oppilasmäärään siten, että oppilaita oli peruskoulussa keskimäärin 970 (ed. vuonna 989). Kuljetusoppilaita kertomusvuonna oli 532 (55%), ed. vuonna 506. Oppilasmäärän väheneminen vaikutti siten, että valtionosuutta jouduttiin palauttamaan 74.185 euroa.

Esiopetuksen kolme luokkaa ja kaksi alkuopetusluokkaa aloitti toimintansa jäähallilla elokuussa. Muutosöiden kustannukset olivat n. 210.000 euroa. Tiloja voidaan jatkossa hyödyntää liikuntatoimessa.

Opetuslautakunta suoritti huoltajille suunnatun kyselyn kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä. Vastausten perusteella voidaan todeta, että kodin ja koulun välinen yhteistyö toimii pääsääntöisesti hyvin ja yhteydenpito on säännöllistä.

Tilojen kosteus- ja homeongelmat ovat työturvallisuuteen liittyvä riski.

Osalla Luupuvuden koulun henkilökuntaa ja joillakin oppilailla on edelleen oireita. Ilmastointia ja sisäilmaa tutkitaan edelleen syyn löytämiseksi.

Tarkastuslautakunta katsoo aiheelliseksi toistaa edellisessä arviointikertomuksessaan esittämänsä huomion, että toisen asteen koulutuspaikkoja tulee olla lähialueella riittävästi ja opintojen keskeyttämisestä tulee pyrkiä vähentämään ja estämään.

Osaavan työvoiman turvaaminen edellyttää, että Ylä-Savossa on laadukas II-asteen koulutustarjonta. Ammatilliseen koulutukseen on suunniteltu leikkauksia. Tarkastuslautakunta toteaa, että Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän järjestämä koulutus on ensiarvoisen tärkeää Ylä-Savon ja myös Kiuruveden osalta. Myös luonnonvara-alan tärkeys korostuu Kiuruveden vahvan maataloussektorin vuoksi. Hingunniemen yksikön toiminnan turvaaminen ja kehittäminen sekä Eläinsairaala –hanke edellyttää koulutuspaikkojen turvaamista.

Lukiokoulutus vastuualue

Vastuualueella oli neljä toiminnallista tavoitetta, jotka ovat toteutuneet

Lukiossa oppilasmäärä vähentyi edellisvuodesta viidellä oppilaalla (168 oppilasta v. 2013).

Lukiossa otettiin 1.8.2012 käyttöön nelijaksojärjestelmä. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että keväällä 2013 on asiasta toteutettu arviointikysely ja nelijaksojärjestelmää on tulosten pohjalta kehitetty.

Lukion oppilasmäärä on edelleen pudonnut. Lukion markkinointia tulee edelleen lisätä ja kehittää, jotta lukioon saadaan opiskelijoita Kiuruveden ulkopuolelta ja, että yhä useampi yhdeksäsluokkainen valitsisi lukion jatko-opiskelupaikakseen.

4.3

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistyspalveluiden kolme toiminnallista tavoitetta ovat toteutuneet.

Kansalaisopisto juhlisti 50. toimintavuottaan erilaisilla tilaisuuksilla ja tapahtumilla.

Kulttuuritalolla oli vuoden aikana 13 eri teatteriensi-iltaa ja esitystä sekä 32 konserttia. Ta-
pahtumat ja uudet näyttelyt lisäsivät museon kävijämäärää.

Kaupungin 140-vuotisjuhlavuonna yksiköissä oli normaalia enemmän kuntalaisille tarjottuja
tilaisuuksia.

Mahdollisuus lisätä kulttuuritalon markkinointia kokous- ja koulutustilana tulee huomioida.

*Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan, juhlavuoden ohjelmalla on ollut positiivinen vaikutus kunta-
laisten hyvinvointiin. Kulttuuri ei ainoastaan lisää henkistä hyvinvointia, vaan sillä on vaikutus myös
fyysiseen hyvinvointiin.*

Vapaa-aikapalveluilla oli viisi toiminnallista tavoitetta, jotka ovat osin toteutuneet.

Tekonurmikentän avajaisia vietettiin 16.6.2013.

Uimahallin kävijämäärä nousi miltei 9000 edellisestä vuodesta. Kävijämäärän nousu näkyi
myös uimahallin tulojen nousussa n. 35.000 euroa. Nousu johtuu suurelta osin onnistuneesta
kuntosalin uudistushankkeesta (syksyllä 2012). Lisäksi uimahallin palvelutarjontaa on lisätty
etenkin lasten ryhmien osalta.

*Vapaa-aikapalvelut tulosalueen toimintamenot ylittyivät n. 34.000 eurolla. Ylitykset johtuivat mm.
nuorisotalon iltavallonnasta, puu- ja metallipajojen työsuojelullisista muutostöistä ja koneiden uu-
simisesta turvallisemmiksi.*

*Kaupungilla on väestömäärään suhteutettuna erittäin hyvät liikunta-, nuoriso-, kulttuuri-
ja muut vapaa-ajan palvelut. Näillä palveluilla on suuri merkitys ennaltaehkäisevänä toi-
mintana asukkaiden hyvinvointiin ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn.*

*Estämällä nuorten syrjäytymistä lisätään nuorten hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa ja var-
mistetaan, että saatavilla on osaavaa työvoimaa myös tulevaisuudessa.*

*Tarkastuslautakunta tyytyväisenä toteaa, että Etsivä nuorisotyö sai Opetus- ja kulttuuriministeriöltä
valtionavustusta 60.000 euroa vuodelle 2013-2014.*

4.4

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Hallinto

Hallinnossa oli kolme toiminnallista tavoitetta, jotka ovat toteutuneet.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnassa oli kolme toiminnallista tavoitetta, jotka olivat toteutuneet.

v. 2013 rakennuslupia myönnettiin 85 kpl; (saunat 15, loma-asunnot 5, autosuoja/varasto /korjaamo 19, rehusiilot 3, asuinrakennuksen laajennukset 10, navetat 4, karjarakennuksen muutos/laajennus 8, asuinrakennus 9, viljankuivaamo 2, rivitalo 2, kerrostalo 1 ja muut 7).

Vuonna 2012 rakennuslupia myönnettiin 92 kpl.

Jätevesijärjestelmän parantamiseen tai uuden rakentamiseen myönnettiin neljä toimenpidelupaa ja käsiteltiin kolme rakentamisilmoitusta. (ed. vuonna 1).

Rakennusvalvontajaosto kokoontui neljä kertaa.

Tiet ja alueet

Yhdyskuntasuunnittelun vastuualueella sekä **Liikenneväylät ja alueet** vastuualueella oli viisi toiminnallista tavoitetta, jotka ovat osin toteutuneet.

Tonttitarjonta on monipuolista, tarjolla on erityyppisiä asuintontteja eri puolilla taajamaa, myös ranta-alueiden tuntumassa. Taajamassa oli vuoden lopulla myytävänä tonttipörssissä 65 omakotitonttia.

Kaikki kaavahankkeet eivät ole edenneet suunnitellussa aikataulussa.

Sulkavanjärven rantaosayleiskaava oli käsiteltävänä Korkeimmassa hallinto-oikeudessa, josta johtuen myös Rytlyn rantaosayleiskaavatyö on keskeytetty. Kaavavalituksen vuoksi myöskään Kalliojärven-Hautajärven kaavatyö ei ole edennyt.

Toimintamenot ylittivät n. 35.000 euroa. Katujen ja teiden kunnossapitopalveluja jouduttiin ostamaan arvioitua enemmän sekä liukkauden torjuntaa tehtiin arvioitua enemmän.

Yksityisteiden kunnossapidon avustamisessa tavoitteena oli 70 %:n avustus läpiajoteille ja 60 %:n muille teille. Laskennallinen avustusprosentti v. 2013 oli läpiajoteillä 53,15 % (v. 2012 52,8 %) ja muilla teillä 45,9 % (v. 2012 45,9 %).

Tarkastuslautakunta huomioi, kaupungin tulee pyrkiä tavoitteena oleviin yksityisteiden avustusprosentteihin 70/60 %. Maaseutu tarvitsee pysyäkseen elinvoimaisena sekä kehittyäkseen hyvän tieverkoston. Perustuotanto ja metsätalous ja yhä kasvava kuljetuskalusto edellyttävät toimivaa tieverkkoa ympäri vuoden.

Kiinteistöt

Vastuualueella oli 5 toiminnallista tavoitetta, jotka ovat osin toteutuneet.

Kiinteistöt –vastuualueen toimintatuotot alittuivat noin 98.000 euroa ja toimintamenot ylittivät n. 91.000 euroa (nettovaikutus 189.000 euroa).

Toteutumattomat tavoitteet:

Rakennuttamisen suunnitelmat teetetään valmiiksi hyvissä ajoin ja mahdollisimman täydelliseksi

Terveyskeskuksen keittiön sekä päiväkodin suunnittelu -

Molemmissa kohteissa on rakentamisen aikana ilmennyt muutostarpeita rakentamisaikataulussa ja korjauskohteiden määrissä.

Tarkastuslautakunta huomioi, että em. hankkeiden muutokset lisäsivät investointimenoja v. 2013 880.000 €.

Terveyskeskuksen keittiön muutostyöt valmistuvat vuoden loppuun mennessä

Rakennustyön laajuuden ja rakenteiden kuivumisesta ja laitetoimituksista johtuen keittiön valmistuminen siirtyi vuoden 2014 alkupuolelle.

Energiasäästöhanke toteutetaan yhdeksässä eri kiinteistössä.

Toimenpiteet saatiin valmiiksi 3 kiinteistössä, 6 kiinteistössä muutostyöt aloitettiin.

Yhtylän päiväkodin myynti ei toteutunut.

100.000 euron investointitulo ei toteutunut (tuloarviomuutos)

Tarkastuslautakunta on huolestunut kaupungin kiinteistökannan kunnosta. Tarkastuslautakunta tähdentää kiinteistöjen oikea-aikaista huoltoa ja peruskorjausta. Kaupungin kiinteistöihin on kertynyt paljon korjausvelkaa.

Tyhjistä ja ylimääräisistä toimitiloista tulee luopua.

Vesi- ja viemärlaitos

Tulosalueella oli kolme toiminnallista tavoitetta, jotka ovat toteutuneet.

Jätevedenpuhdistamon lietteen käsittelyn saneerauksen suunnittelu- ja urakka-asiakirjat valmistuivat vuoden lopussa.

Liikevaihto oli n. 77.000 euroa arvioitua pienempi. Laskutettavan veden ja jäteveden määrät sekä liittymismaksut oli arvioitu liian suuriksi.

Lupaharkinta, jätevesien asianmukainen käsittely ja puhdistamon nykyinen ikä edellyttävät merkittäviä investointeja.

Jätevesipuhdistamon investoinneilla tulee olemaan olennainen vaikutus viemärlaitoksen käyttömaksuun, kaupungin taloudelliseen tulokseen ja toiminnan kehitykseen.

Maksutulot jäivät arvioitua vähäisimmiksi, onko kaikki saatavat laskutettu ja onko saatavien perintä riittävän tehokasta?

5.

INVESTOINNIT

Vuoden 2013 investointiohjelma oli ennätyskellisen suuri. Kaupungin bruttoinvestoinnit olivat kertomusvuonna 7,16 milj. euroa (ed. vuosi 3,89 milj. euroa). Kertomusvuoden aikana käynnistyi kaksi mittavaa investointihanketta; terveyskeskuksen keittiön saneeraus keskuskeittiöksi sekä uuden, Satumetsän päiväkodin, rakennus- ja saneeraushanke entisiin Metsäkoulun tiloihin. Investoinnit nostivat kaupungin kokonaislainamäärät 27,2 miljoonaan euroon (2012 21,3 milj.€).

Tulorahoituksella (vuosikate) pystyttiin kattamaan investoinneista 15 % (ed. vuonna 28,9 %.)

Investointiosan valtuuston hyväksymättömät määräraharahaylitykset:		
opetuslautakunta/ rakennukset:	35.528 €	
Tiet ja alueet:	26.010 €	
Vesi- ja viemärilaitos:	23.822 €	yhteensä 85.360 €

Vuonna 2013 käytettiin sijoitusvaroja talousarvion mukaisten investointien rahoittamiseen 0,6 milj.€. Molemmista sijoitussalkuista 0,3 milj.€.

Poistot eivät vastaa nettoinvestointeja (v. 2013 poistot 2,5 milj.€, nettoinvestoinnit 6,8 milj.€).

Tarkastuslautakunta tähdentää, että sijoitusvarojen käytöstä investointien rahoituksessa tulee laatia suunnitelma.

Valtuuston hyväksymien investointimäärärahojen muutokset lisäsivät nettomenoja n. 1,5 milj.€, jotka katettiin kokonaan lainalla.

Kaupunki lyhentää lainoja vuosittain n. 3 milj.€. Mikäli velkaantuminen halutaan pysäyttää, investointimenot saavat olla jatkossa enintään 3 milj.€/vuosi. Jos lainamäärää halutaan pienentää, investointimenoja tulee jatkossa olla vähemmän kuin lainojen lyhennykset.

Kaupungin lainamäärän kehitys

2010	2011	2012	2013
20,13	20,59	21,30	27,3
2198/as	2272/as	2370/as	3057/as

Investoinnit - netto

2010	2011	2012	2013
3,2	3,7	3,6	6,8

6.

KUNTAKONSERNI

Kaupungin konsernirakenteeseen kuuluvat

Tytäryhteisöt:

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy

As Oy Kiuruveden Ruotu

Kiurunportti Oy

Kuntayhtymät:

Itä-Suomen päihdehuollon ky

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky

Pohjois-Savon liitto ky

Savon koulutuskuntayhtymä

Savonia ammattikorkeakoulun ky

Vaalijalan ky

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä

Ylä-Savon SOTE –kuntayhtymä

Virranniemi-säätiö

Yhteis- ja omistusyhteisyhteisöt:

Ylä-Savon ICT-palvelut Oy

Ylä-Savon Jätehuolto Oy

Ylä-Savon Vesi Oy

Ylä-Savon Kehitys Oy

Ylä-Savon Pääomarahasto Oy

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma

Kiurunkulmalla oli kolme toiminnallista tavoitetta, jotka toteutuivat.

Kesällä valmistui Eerontuvan peruskorjaus, joka maksoi 0,6 milj.euroa.

Uuden kerrostalon rakentaminen Asematien varteen alkoi, sen kustannusarvio on n. 2,4 milj.euroa. Kaupunki myönsi Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulmalle omavelkaisen takauksen 2,4 milj.euron lainalle.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy

Yrityskiinteistöillä oli kaksi tavoitetta, joista toinen toteutui.

Tavoitteesta huolimatta vuokrasaatavat kasvoivat 77.600 euroa. Vuokrasaatavat olivat vuonna 2012 n. 207.600 euroa ja vuonna 2013 285.200 euroa. Vuokrasaatavat ovat lisääntyneet yritysten konkurssien ja velkasaneerausten vuoksi.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n tilikauden tulos oli edelleen tappiollinen -244.987 euroa. Kaupunki maksoi yhtiölle avustusta 350.000 euroa ja teki 350.000 euron pääomasijoituksen

Konsernin lainakanta kasvoi 7 milj.euroa edellisvuodesta. **Lainakanta oli vuoden 2013 lopussa 49,69 milj. euroa eli 5.604 euroa/asukas.**

Kuntakonsernin lainakanta

2010	2011	2012	2013
39,01	38,92	42,67	49,69
4260/as	4294/as	4747/as	5604/as

Konserniohje tuli voimaan 1.1.2013.

*Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy on kaupungin elinkeinopolitiikan toimiva väline. Tarkastuslautakunnan mielestä, yhtiön hallituksessa olisi hyvä olla enemmän yritystoiminnan ja rakennusalan asiantunte-
musta. Henkilöriskiä edustaa se, ettei yhtiön toimitusjohtajalla ole varahenkilöä.*

Tarkastuslautakunta haluaa tähdentää, että velkaantunut kiinteistöyhtiö on riski, jos vuokratilojen kysyntä vähenee.

Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kuntakonsernin omavaraisuusaste on 36,6 % (v. 2012 40,1 %)

Tarkastuslautakunta suosittelee, että pääomasijoituksen sijaan rahoitus varataan vastaisuudessa avustus-nimitykselle talousarvion käyttötalouspuolelle investointiosan sijaan, sillä kyseessä on tuotto-odotuksia sisältävän sijoituksen sijaan toiminnan juoksevien kulujen avustaminen.

Kaupungin taseessa Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n osakkeet ovat hankintamenoissaan 2,66 milj.€ ja yhtiön oma pääoma 31.12.2013 on 677 t€. Sijoituksen arvon ja yhtiön pääoman ero lähes 2 milj.€ ja kuvastaa kaupungin tekemän sijoituksen arvonalentumista, joka tulee noteerata ja sen alaskirjaaminen selvittää. Jos sijoituksen kaupungille odotettavissa oleva tulo on pysyvästi poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus on kirjattava kuluksi. Edellytys täyttyy yhtiön pysyvän tappiollisuuden perusteella ja sen nojalla, ettei vuokratilojen tarjoaminen yrityksille ole kaupungin lakisääteinen tehtävä.

Kaupunkistrategian luvussa 1 Kuntatalous ja konserniohjaus on strategisena tavoitteena Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n talouden saattaminen kirjanpitolain ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston vaatimusten mukaiseksi. Kaupunginhallitus perusti 13.1.2014 työryhmän selvittämään yhtiön tilannetta.

*Kaupunki päätti v. 2014, ettei peri Metallihallin ja Yrityspuisto Leivosen vuoden 2013 lähes 125.000 euron suuruisia vuokria Yrityskiinteistöt Oy:ltä, koska Yrityskiinteistöt Oy:n tilikausi oli tappiollinen. Viime vuonna kaupunginhallitus oli kuitenkin päättänyt, että vuoden 2013 vuokrat laskutetaan vuokrasopimuksen mukaisesti. **Tämäkin on tukea yhtiölle.***

Tarkastuslautakunta toteaa arviointinaan, että tytäryhtiöt ovat toiminnassaan vähitellen sisäistäneet lainsäädännön vaikutukset kuntakonsernin toiminnan vahvempaan ohjaukseen ja konserni-valvontaan ja konserniohjaus on toteutumassa ohjeen mukaisesti.

7. HENKILÖSTÖRAPORTTI

Henkilöstöraportti vuodelta 2013 käsiteltiin kaupunginhallituksen kokouksessa 29.4.2014.

Henkilöstön määrä v. 2013 oli 367 (ed. vuonna 372). Tästä vakinaisessa virka- tai työsuhteessa oli 307 henkilöä ja määräaikaisessa 60 henkilöä. (ei sis. työllistettyjä).

Henkilöstön sairauspoissaoloja oli v. 2013 aikana 10,8 päivää henkilöä kohti (edell. vuonna 10,6 pv). Henkilöstön keski-ikä oli v. 2013 lopussa n. 47,1 vuotta. Vuoden 2013 aikana eläkkeelle siirtyi 11 henkilöä.

Vuoden 2013 henkilöstökulut olivat yhteensä noin 17,1 milj. euroa, josta palkkojen ja palkkioiden osuus oli noin 12,0 milj. euroa ja henkilösivukulujen osuus oli noin 5,1 milj. euroa.

Kertomusvuonna henkilöstöjaoston kokouksia pidettiin kolme ja yhteistoimintaelimen kokouksia kaksi.

Kaupunginjohtaja Erkki Strömmer jäi eläkkeelle 31.7.2013 ja uusi kaupunginjohtaja Jarmo Muinieka aloitti viranhoidon 1.8.2013.

Kiuruveden kaupungin ja kaupunginjohtaja Jarmo Muiniekan välinen kaupunkikonsernin johtajasopimus hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 25.6.2013. Kaupunginjohtaja sekä kaupunginhallitus käyvät vuosittain keskustelun kaupunginjohtajan työn painopisteistä ja odotuksista seuraavalla kaudella.

Henkilöstöraportista voisi jatkossa löytyä henkilöstön kouluttamisen määrää kuvaavia tietoja esim. henkilöstön kouluttamiseen käytettävät rahat.

Henkilöstön kouluttautuminen organisaation ulkopuolella on tärkeää, mutta huomiota tulee kiinnittää myös organisaation sisäisen osaamisen ja kokemuksen hyödyntämiseen. Tämä on tärkeää ottaa huomioon ennen kuin henkilöt siirtyvät eläkkeelle tai kun uutta tai uusiin tehtäviin siirtyvää henkilöstöä perehdytetään.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että helmikuussa 2013 henkilöstölle tehtiin työhyvinvointikysely. Kyselystä on laadittu erillinen raportti, jota käsiteltiin yhteistoimintaelimen kokouksessa sekä työpaikkapalaverissa. Työsuojelupäällikkö esitteli raporttia tarkastuslautakunnan kokouksessa 8.10.2013.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että työhyvinvointiin liittyviä riskejä vähennetään seuraamalla henkilöstön terveyttä, sairauspoissaoloja ja niiden syitä ja tarvittaessa puututaan niihin Varhaisen puuttumisen toimintaohjeen mukaisesti, jonka kaupunginhallitus on hyväksynyt 8.4.2013.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kehityskeskusteluja tai esimies-alaiskeskusteluja käydään riittävän usein. Keskustelut tukevat oman työn hallintaa, vahvistavat tavoitteiden tuntemista sekä vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä. Myös kiireen ja stressintunne pysyy hallinnassa, jos asiasta voidaan keskustella esimiehen kanssa ja samalla voidaan tehdä työnohjausta.

8. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIHAVAINNOILLE TEHDYT TOIMENPITEET

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä arviointikertomuksen jälkiseurantaa. Keskeistä arviointityön merkityksen kannalta on se, miten arviointikertomusta ja sen sisältöä käsitellään valtuustossa ja miten arviointia hyödynnetään kaupungin toiminnassa.

Vuoden 2012 tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen mukaan kaupunginhallituksen tulee varmistua siitä, että hallintokunnat antavat selvityksen syyskuun 2013 loppuun mennessä arviointikertomuksessa esitettyjen epäkohtien ja suositusten johdosta tehdyistä toimenpiteistä. Tarkastuslautakunta käsitteli kaupunginhallituksen antaman selvityksen kokouksessaan 20.11.2013 ja pyydetyn lisäselvityksen 10.3.2014.

Hallintokunnat ovat mahdollisuuksiensa mukaan ottaneet toiminnassaan huomioon tarkastuslautakunnan antamat suositukset ja parannusehdotukset.

Tarkastuslautakunta korostaa, että vastaajien tulee antaa täsmälliset vastaukset ja selvitykset asioihin, joihin niitä vaaditaan. Nyt osa tehdyistä toimenpiteistä jäivät epäselviksi ja tarkastuslautakunta joutui pyytämään lisäselvityksiä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että nyt luotua käytäntöä jatketaan, että kaupunginhallitus huolehtii, että hallintokunnat ja myös tytäryhtiöt antavat selvityksen syyskuun loppuun mennessä arviointikertomuksessa esitettyjen epäkohtien ja suositusten johdosta tehdyistä toimenpiteistä.

9. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota tavoitteiden sekä sisällön että mitattavuuden puutteisiin. Myös tavoitteiden toteutumista koskevat mittarit puuttuivat. Tavoitteiden toteutumisen arviointia helpottaa, jos tavoitteet ja mittarit ovat riittävän yksiselitteisiä, jottei niiden sisältöä tarvitse arvailla. Eräiltä osin tavoitteiden toteutumista on toimintakertomuksessa selostettu varsin monisanaisesti, mutta tästä huolimatta lukijalle jää epäselväksi, onko tavoite toteutunut vai ei. Toimintakertomuksessa tulisi jokaisen tavoitteen kohdalla olla selkeänä vastaus siihen, onko tavoite toteutunut vai ei. Lisäksi toimintakertomuksessa olisi nykyistä selvemmin esitettävä perusteet, miksi tavoitetta ei ole saavutettu. Tavoitteita on myös liian paljon (68). Sopiva tavoitemäärä max 3 / tulosalue.

Kaupungin toimintoja on johdettu ja ohjattu valtuuston hyväksymän strategialinjausten ja tavoitesuunnitelman mukaisesti. Toiminnalliset tavoitteet oli pääosin saavutettu määrärahojen puitteissa.

Kaupungin saamat valtionosuudet ovat suuremmat kuin verotulot. Valtionosuuksien leikkaukset heikentävät välittömästi kaupungin rahoituspohjaa.

Verotulot

2010	2011	2012	2013
21,4	22,9	22,4	23,1

Valtionosuudet

2010	2011	2012	2013
27,7	28,1	28,6	29,7

Kaupungin väkiluku oli vuoden 2013 lopussa 8867. Väestö väheni 122 hengellä (vähennys ed. vuonna 75). Väestökato aiheuttaa merkittäviä haasteita kaupungin toiminnalle. Muuttotappiohaasteeseen on vastattava mm. asuntotuotannolla, laadukkaalla tonttitarjonnalla ja luomalla uusia työpaikkoja.

Väkiluku

2010	2011	2012	2013
9157	9063	8988	8867

Kaupungin lainamäärä kasvaa edelleen huomattavasti. Lainamäärä suhteessa asukasluukuun ei saisi enää nousta. Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuusaste on **54,2 %**. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Lainamäärä on asukasta kohti laskettuna n. 534 euroa suurempi kuin kunnissa keskimäärin (2.540 euroa/as).

Tarkastuslautakunta on huolissaan kaupungin velkamäärän kasvusta. Mikäli lainojen korot nousevat esim. 2 % -yksikköä, kaupungin korkomenot nousevat n. 550.000 euroa/v.

Huoltosuhteen heikkeneminen, sosiaali- ja terveydenhuollon menojen jatkuva kasvu sekä verotulojen mahdollinen pieneneminen asettavat suuria taloushaasteita. Itsenäinen kunta ei voi päästää taloutta syöksykierteeseen. Talouden tasapainottamiseen tulee sitoutua kautta linjan.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin lähipalvelut säilyvät. Peruspalvelut ovat kaupungissa hyvät lukuun ottamatta valtion hallinnon palveluja, joiden saatavuutta valtio on heikentänyt merkittävästi viime vuosina. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että valtion palvelut ovat joustavasti ja asiakaslähtöisesti saatavilla myös jatkossa mahdollisista muutoksista huolimatta.

Kuntalaisille tulee tuottaa hyviä palveluita tehokkaasti ja tuottavasti taloudelliset näkökulmat huomioiden. Talouden tasapainottaminen kuntapalveluista tinkimättä on suuri haaste tulevana vuosina.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaupungin sisäinen valvonta on kattavaa ja järjestelmällistä. Lautakuntien / palvelukeskusten sisäisen valvonnan suunnitelmat laadittiin valtuustokaudelle 2013-2016. Vuosittain sisäinen valvonta ja raportointi on toteutettu suunnitelman pohjalta. Sisäinen valvonta sekä riskienhallinta ovat osa-alueita, joissa on aina kehitettävää ja parannettavaa. Erityisesti riskienhallinnan kartoitus eri toimialueilta, sekä vaadittavat toimenpiteet mahdollisten vahinkojen minimoimiseksi ja ennakoimiseksi ovat tärkeitä.

Konsernitasolla sisäiseen valvontaan kuuluva riskienhallinta ei ole toteutunut tytäryhtiöiden talouden osalta, eikä sitä ole ollut mahdollista toteuttaa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän talousseurannassa.

Tilintarkastajan suorittama tilintarkastus on tarkastuslautakunnan näkemysten mukaan tehty riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että kaupungin hallintoa ja taloutta on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

KIURUVEDEN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNTA 2.6.2014

Sirpa Piippo
puheenjohtaja

Sisko Toivanen
varapuheenjohtaja

Rauno Autio
jäsen

Irja Jokitalo
jäsen

Harri Keskitalo
jäsen